

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVII (12)
No. (Štev.) 43

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
27. oktobra (octubre) 1960

I. A.

V dnevih ameriškega volivnega boja

III.

Cleveland, sredi oktobra. Letošnji volivni boj ima smolo. Ne more priti do prave veljave v ameriški politični javnosti. Spodrinilo ga je jensko zasedanje v Združenih narodih. Hruščev je tam vpeljal take metode debate na sejah in tak način tiskovnih konferenc, da se je ameriška javnost kar zagledala v palačo ZN in živela največ od novic, ki jih je dobivala od tam. Za tiste, ki poznajo parlamentarne boje v Evropi, ni taktika tovariša Hruščeva pomenila ničesar novega. Za Ameriko je pa bila prava senzacija, ko je Hruščev začel napadati svoje nasprotnike s čisto neparlamentarnimi izrazi in namigavanji in ko je začel razbijati s pestjo po mizi in končno za pomoč privzel še čevljev s svoje desne noge. Tako je prišlo do tega, da je Hruščev ubil zanimanje ameriškega občinstva za domačo politiko vsaj za dobre tri tedne, in to ravno tisti čas, ko bi se morala v času volivnih bitk formulirati gesla, ki naj gonijo volivce v eno ali drugo smer.

Da se to ni zgodilo, so priča televizijski politični dvoboji med republikanskim kandidatom Nixonom in demokratskim kandidatom Kennedyjem. Od teh dvobojev sta obe stranki pričakovali živahnije zanimanje volivcev za volivne bitke in seveda tudi dotok nevtralnih volivnih upravičencev v svoje vrste. Kolikor se da presoditi po zunanjih znakih, nista dosegla ne enega ne drugega cilja. Za prvi televizijski dvoboj je bilo res veliko zanimanja. Cenijo, da ga je gledalo nad 90 milijonov Amerikancev. Pokazala se je pa že takrat osnovna hiba televizijskih dvobojev: v eni uri ne moreta kar dva kandidata povedati bistva svojih političnih filozofij in ob enem podčrtati razlike in kritizirati nasprotno stališče. Dvoboj se je razvil v hlastanje po udnih besedah in kritično izživanje nasprotnika. Na koncu dvoboja občinstvo ni vedelo, pri čem je. Kar je pa slišalo in ob enem tudi razumelo, je že davno preje bralo v časopisju. Kar je bilo v dvoboju res novega, so bile drobnarije, ki zanje navaden volivec nima smisla, ker se ni nikoli vtopil v podrobnosti dnevnih politike. Zato je zanimanje za ostale dvoboje stalno padalo.

Gol slučaj je nanesel, da je tretji dvoboj bil ravno tisti večer, ko je Hruščev odletel v Moskvo. Človek ni mislil, da bo ta večer padla tudi beseda o razmerju med Ameriko in Rusijo. O tem ni bilo niti govora, le nekaj obrabljenih stavkov je padlo, kako nevaren je komunizem s svojimi cilji in svojim podtalnim rovarjenjem. Pač pa sta se oba kandidata pričkala, ali naj se Amerika spusti v nevarnost nove vojne zaradi otokov Quemoy in Matsui. O tem problemu je Amerika debatirala že na dolgo in široko dolga leta. Eisenhowerjeva administracija je rekla, da bo oba otoka branila samo takrat, kadar bi prišla do prepiranja, da je kitajski napad na oba otoka začetek ofenzive proti Formozi, drugače pa ne. Pustila si je name-noma vrata odprta, ali naj se spusti v boj z rdečimi Kitajci ali ne. Kennedy je v enem svojih govorov rekel, da se mu ne zdi vredno, da bi Amerika branila otoka in pri tem riskirala mir. Nixon je seveda takoj odgovoril, da je treba braniti oba otoka "iz principa". Oba kandidata sta se malo zaletela, vsak na svoj način, in skušala popraviti svoje izjave v televizijskem dvoboju. Večina gledalcev in poslušalcev sploh ni vedela, za kaj gre; morala je šele čakati na časopisje drugega dne. Debatna na televiziji je vendarle ukradla precej dragocenih minut televizijskega časa, ki je trajal samo eno uro. Posledica je bila negativna: problem otokov Quemoy in Matsui ne bo postal volivno geslo, povprečen volivec se zanj ne zanima, želi pa ob enem nadaljevanje politike predsednika Eisenhowerja: ta politika ni rodila iz boja za oba otoka nobene nove vojne in to je, kar zanima volivce.

Tako smo prišli v zadnje tedne volivnega boja brez pravih udarnih gesel. Morala bi pa biti tu, kajti šele sedaj se bo javnost bolj zanimala za politiko. Zanimanje za zasedanje ZN bo hitro splahnelo, ker tam ni nikogar več, ki

bi razgrajal. Dalje bo kmalu konec tudi športni sezoni, ki je ravno sedaj na višku: vršijo se zadnje odločilne tekme med vodilnimi moštvii v "baseball" športu. Vsa Amerika visi na poteku teh tekem. Za politiko ji ne preostaja časa. V ta šport so Amerikanci zaverovani tako hudo, da bi jih razžalil, ako bi jim kdo rekel, da je volivni boj vendarle važnejši za usodo dežele kot šport. V njihovih očeh bi veljal za nazadnjaka, ki ne gre z duhom časa.

Tako je moral volivni boj ostati pri premlevanju volivnih programov iz dobe obeh partijskih konvencij. Ker je brez novih udarnih idej, bo skušal nadomestiti to pomanjkanje z živahnijšim značajem volivnih govorov, večjo brezobzirnostjo v medsebojnem napadanju, drzejšimi očitki, cenjenimi podtkanji, sumničenji in namigavanji.

Tak način medsebojnega obračunavanja je bil zmeraj v navadi, kadar so se dajali med seboj kandidati za razne občinske, mestne, okrajne in državne kongrese, guvernerje in župane. Šele proti koncu volivnega boja sta se takemu načinu političnega bojevanja pridružila po potrebi tudi oba kandidata za prednika. Reči pa moramo, da se Eisenhower in Stevenson nista podala na to pot. Upajmo, da se tudi Nixon in Kennedy ne bosta, dasiravno se v dvobojih na televiziji nista ravno gladila z rokavicami.

Nevarnost je, da se neopredeljeni volivci ne bodo mogli odločiti za eno ali drugo stranko na podlagi strankarskih programov ali programov posameznih kandidatov. V takih programih, ki morajo temeljiti v dobri meri tudi na zdravni pameti, je navadno več sličnosti kot razlik. Udarile bodo na dan razlike, ki nimajo s politiko nobene zveze. V l. 1952 in 1956 so milijoni volivcev glasovali za Eisenhowerja, ker velja za narodnega junaka. Ali ima kaj političnih sposobnosti, na to še pomislili niso. Politični opazovalci so takrat trdili, da so bile v tej skupini zastopane posebno močno volivke.

Tudi sedaj bodo morale priti na dan razlike, ki bodo vplivale na volivce. Ako bi jih ne bilo, bi ljudje ne šli volit. Ako takih razlik ne bo dal volivni boj, jih bo volivno vzdušje ustvarilo samo po sebi. Tega se pa mnogi politiki boijo, kajti vedo, da se vzdušje ravna po občutkih in ne po pameti. Lahko se zgodi, da bo zadnji trenutek zopet udarilo na dan "versko vprašanje", ki ga sicer sedaj vsi preganjajo, ki pa še vedno tli pod političnim pepelom. O tem vprašanju je bilo že dosti debate. Kennedy je šel v svojih razlagah do skrajne meje in zadovoljil vse razumne volivce, ki niso njegove vere. Toda razumni volivci nimajo večine, v večini so taki, ki bi se dali še zmeraj zelo hitro in zelo lahko prepričati, da Kennedy ne spada v Belo hišo, ker je katolik. Takih volivcev je dosti v južnih državah in te lahko postanejo jeziček na tehtnici, ko bodo šle glasove volivnih mož.

Volivni boj se tako lahko pretvori preko noči v precep: ali naj bo stanovanje v Beli hiši monopol protestantovskih politikov? Precep bo pogljal na stran Kennedyja ne samo večine katoličanov, ampak tudi druge manjšine kot so Judje, versko indiferentni, toda politično razgledani volivci itd. Pogljal bo pa na Nixonovo stran vse, kar je protestantskih volivcev in volivcev, ki so odvisni od njih. V agitacijo bo pogljal volivke, ki se drugače ne brigajo za politiko. Zanimivo je, da bo Nixona volilo v tem slučaju tudi precej katoličanov. To so taki, ki se zavedajo, da so danes dolžnosti gospodarja v Beli hiši tako velike, da jih že po prirodi posla ne more vseh dobro izvrševati. Ako jih ne bo, bo zato kriv ne predsednik kot tak, ampak zato, ker je katolik. Na drugi strani bo šlo volit Kennedyja tudi veliko katoličanov, ki se čutijo danes zastopani, ker so jim bila vrata do Bele hiše zaprta. Ako se volivni boj zasuce v to smer, potem seveda odpade vprašanje, kdo izmed obeh kandidatov bi bil boljši predsednik. Osebnostne sposobnosti ne bi igrale nobene vloge.

Kdo bo zmagal pri volitvah? Obe

stranki sta na zunaj strašno samozavestni, na znotraj pa nekaj manj pogumnejši. Tisti pa, ki tehtajo in pretehtavajo vse okolnosti, trdijo, da bi utegnil zmagati Kennedy, toda lahko je mogoče, da bo postal žrtev "verskega vprašanja", kar se bo poznalo ameriški domači politiki še dolgo leta po tem, ko Kennedy ne bo več središče javnega zanimanja.

Kandidati za senatorje, kongresnike, za državne, okrajne, mestne in občinske zastope, so seveda vsi pridno na delu. Ker jih je preveč, da bi jim mogle vsem pomagati strankarske pisarne, si pomagajo z lastnimi pisarnami in volivnimi odbori, ki naj jim pomagajo do zmage. V časopisih beremo le malo o njih. Pojavljajo se pa že s svojimi plakati in plačanimi oglasi. Časopisje se namreč skuša držati do zadnjega na nevtralni

Macmillan in novi ameriški predsednik

Macmillan, britanski predsednik, se kljub porazom, ki jih je doživel v Moskvi leta 1959, v Parizu letošnjega maja in v Združenih narodih pred tremi tedni, še vedno trudi, da bi zbral USA, Anglijo, Francijo in ZSSR na vrhunski konferenci. Meni, da je vsaj nemški problem tisti, če ničesar drugega, ki nujno zahteva tako zborovanje.

Toda oba kandidata za ameriškega predsednika, republikanec Nixon in demokrat Kennedy, v svoji volilni kampanji vprašanje vrhunske konference čim manj omenjata. Nixon je namesto kampanje za vrhunsko konferenco, kakor jo želi Macmillan in kakor se je do sedaj dogajalo med zahodnjaki, začrtal program, po katerem naj bi USA in z njo ostali zahodni zavezniki prevzeli iniciativo v gospodarski vojni s sovjeti in to s tesnejšim sodelovanjem med svobodnimi narodi, izven Združenih narodov.

Kennedy je doslej v svojih zunanje-političnih govorih in izjavah tudi zapostavil nujnost vrhunske konference in Združene narode in se zavzema, kakor Nixon, čeprav na drug način, za poživitev gospodarske vojne proti sovjetom. Kennedy je tozadevne izjave dal že pred prihodom Hruščeva v New York in pred pojavi nevtralnosti med malimi in novonastalimi državami. Nixon je tozadevne izjave dal po teatralnih nastopih Hruščeva v ZN in se zavzema za načrt, po katerem naj bi svobodni svet ustvaril posamezna obrambna središča proti sov-

Ameriški gospodarski ukrepi proti Castru

Ameriška vlada je napovedala gospodarsko vojno komunističnemu Castrove-mu režimu, ko je objavila, da je prepovedala prodajo in prevoz vseh vrst materiala iz USA na Kubo, razen zdravil in živil. Istočasno je bila tudi ustavljena gradnja, prodaja ali prenos ameriških ladij na Kubo.

S tem ukrepom je USA ustavila Castro prodajo in dovoz nadomestnih delov in kemičnih proizvodov, ki jih Kuba potrebuje za delovanje zaplenjenih petrolejskih čistilnic, sladkornih mlinov in drugih industrijskih podjetij. Ameriški gospodarstveniki menijo, da bo ukrep povzročil težke razmere kubanski industriji, ker je bila le-ta do 75% odvisna od ameriških izdelkov. Je pa ta ukrep dvorezen meč, ker bo sedaj Kuba brez dvoma še tesneje navezala svojo industrijo na sovjetsko.

Ameriški izvoz na Kubo je močno padel, od 617,5 milijonov dolarjev leta 1957 na 494,7 milijonov leta 1959. Letošnjega julija je znašal pa samo 19,3

USA zahteva preiskavo proti Kubi

Ameriška vlada namerava zahtevati v ZN, naj bi poseben odbor, ki bi ga sestavljali predsedniki šestih latinsko-ameriških držav, začel preiskavo o lažnjivosti kubanskih izjav, da se z ameriškega ozemlja pripravlja napad na Kubo. Kuba je namreč obtožila USA, da skupno z Gvatemalo pripravlja napad na Kubo.

Na nedavnem sestanku zunanjih ministrov v San Jose de Costa Rica je bilo sklenjeno, da bo šestčlanski odbor preiskal razloge za napetost med USA in Kubo. Članice tega odbora so Brazilija, Čile, Kolumbija, Costa Rica, Meksiko in Venezuela.

Washington je sprožil to akcijo zato,

ima naročnike v vseh taborih in noče prizadeti nikogar. Zato prinaša časopisje obširna poročila samo o volivnih naporih Nixona in Kennedyja, ne pa o delu ostalih kandidatov. To ima tudi za posledico, da se na zunaj volivni boj pozna le malo. Le shodi in sestanki, kjer nastopajo lokalne politične zvezde prvega razreda, najdejo milost pri uredništvih velikih časopisov; o njih najdemo kratka poročila, toda redkokdaj na vidnem mestu.

Izredno živahna je letos agitacija, ki prigovarja volivcem, naj se gredo registrirati v volivne imenike in da naj na dan volitev gredo tudi volit. To agitacijo podpirata obe stranki. Javnost ji brez razlike želi veliko uspeha, kajti volivna udeležba ni v Ameriki bila nikoli prevelika, kar dela skrbi marsikateremu razgledanemu Američanu.

jetski ekspanziji, izven Združenih narodov. Niti Nixon niti Kennedy pa se nista doslej dovolj jasno izjavila v teh načrtih, ali bo njuna politika, ko bo eden od njih ameriški predsednik, soglašala s programom, ki ga je podal v ZN Eisenhower ob začetku letošnjega zasedanja Glavne skupščine.

Macmillan se skoro v vsem strinja s Kennedyjevimi pogledi na problem razorožitve. To polje razgovorov med zahodnjaki in vzhodnim blokom, kakor znano, Hruščev namerava bojkotirati, če Zahod ne bi hotel odobriti izključno njegovih predlogov in zahtev, ki so predvsem prenos tega problema v ZN, tako da bi bila tozadevna konferenca neke vrste super-konferenca v ZN. Tako Kennedy kakor Macmillan sta za tozadevna pogajanja v tkzv. tehničnih odborih ZN, ki naj bi najprej ugotovili, kaj je mogoče tehnično doseči glede razorožitve, predno bi se začela politična pogajanja.

Ker pa se je Macmillan doslej spretno zadržal izven ameriške volilne kampanje, kljub temu, da njegovi zunanje-politični pogledi v mnogočem soglašajo z zunanje-političnimi pogledi obeh predsedniških kandidatov, v mnogočem pa so tudi nasprotni, zato ni opustil misli na vrhunsko konferenco, iz bojazni, da se ne bi med USA in ZSSR pojavila nevarna politična praznina, ki bi se v vsej obširnosti pokazala v januarju prihodnjega leta, ko bo Eisenhower dokončno odšel z ameriške politične pozornice.

milijonov. Istočasno je povečala trgovino s Kubo Moskva, v glavnem s petrolejem, cinkom, gnojili in orožjem. Ta gospodarski ukrep ameriške vlade proti Castru je bil že drugi, ki ga je nepravil Washington. V začetku septembra letošnjega leta je ameriška vlada že bila prepovedala izvoz na Kubo jee-pov in tovornikov ter njihovih nadomestnih delov.

Ameriško zunanje ministerstvo je označilo ta korak za "ne kot gospodarsko represalijo" proti Castru, pač pa kot akcijo, s katero hoče pomagati ameriškim trgovcem, ki jih je Castro oškodoval s podržavljenjem njihovih podjetij, katerim pa bi po gospodarskih pogodbah še nadalje morali dovažati surovine in nadomestne dele.

Istočasno je Washington izjavil, da je pripravljen podvzeti podobno akcijo tudi proti diktatorju Trujillu v Dominikanski republiki, toda, če le mogoče skupno z ostalimi ameriškiimi državami.

da bi mogel dokazati, da ZSSR in rdeča Kitajska spreminjata Kubo v komunistično odskočno desko za napad na ostale južnoameriške republike. V odboru sta Meksiko in Venezuela, ki, kakor znano, simpatizirata s Castrim. USA je tudi pripravljena razpravljati o kubanskem problemu v Glavni skupščini ZN. Vse ukrepe, ki pa bi jih predlagal omenjeni šestčlanski odbor, pa bi morali odobriti v Medameriški organizaciji, nikakor pa ne v ZN.

Septembra je USA zahtevala od Medameriške organizacije, naj skliče zasedanje šestčlanskega odbora v skladu s sklepi v San Jose de Costa Rica. Kubansko vlado so o tem obvestili, toda

IZ TEDNA V TEDEN

Brazilski predsednik Kubicek je z odredbo zvišal minimalne delavske mezde za približno 60%. Istočasno s objavo te odredbe so cene raznim živilom skočile za 30 - 40%. Brazilske gospodarske strokovnjaki menijo, da se gospodarski in finančni položaj v državi še dolgo ne bo ustalil ter bo to vprašanje delalo največ težav tudi novemu predsedniku Quadrosu.

V venezuelski prestolnici Caracas so imeli zadnje dneve večje poulične demonstracije. Povzročili so jih člani gibanja Revolucionarna levica, ker je vlada zaprla tri sotrudnike glasila te politične skupine, ki se tudi imenuje Revolucionarna levica. Pri demonstracijah so v glavnem sodelovali komunisti.

Glavna skupščina Medameriške tiskovne družbe je v Bogoti v Kolumbiji obsodila vlado kubanskega Fidela Castra zaradi zatrtja svobodnega tiska. Označila jo je za "odskočno desko za širjenje komunizma v Ameriki ter sovražnico svobode na ameriški polohli".

Znani newyorški dnevnik "New York Times" ima od prejšnjega četrtka vsak dan dve izdaji: ameriško in evropsko, ki izhaja istočasno kot ameriška v New Yorku in v Parizu. List v glavnem urejajo v New Yorku. Gradivo sporočajo posebne naprave v Pariz naravnost v stavne stroje.

Komunisti ne morejo prenesti resnice. To se je znova pokazalo v Bonnu ob začetku "Afriškega tedna". Na slavnosti je pred odličnimi osebnostmi ter člani diplomatskega zbora govoril med drugimi tudi podpredsednik zahodnonemške vlade in minister za gospodarstvo Lud-vik Erhard. Afriške narode je pozival naj ne poslušajo navodila iz Kremlija, kajti "komunistični totalitarizem je hujši kot kolonializem". Ta ugotovitev je tako razburila navzočega sovjetskega veleposlanika Andreja Smirnova, da je vstal in začel vpiti ter groziti Nemcem. Očitaj jim je tudi, da so med II. svetovno vojno v Rusiji pomorili 20 milijonov ljudi, nato je pa razburjen zapustil dvorano.

HRUŠČEVU NEW YORK NI VŠEČ

Hruščev ne more pozabiti, kako hladno je bil sprejet v New Yorku in kako sovražno so ga sprejemali Newyorčani in delegacije v ZN, ko je kradel dragoceni čas Glavni skupščini ZN in s tem vsemu svetu s svojimi prostaškimi izpadi proti vsemu, kar ni komunistično.

Tako je v enem izmed svojih nedavnih govorov v Moskvi izjavil, da je New York "strašno mesto". Nato je nadaljeval:

"Rad bi vam govoril, tovariši, o svojih vtisih o New Yorku. Je zelo veliko mesto. Gorki ga je imenoval 'vražje mesto', toda Gorki je bil tam pred 50 leti in je od takrat postalo še bolj odvratno... New York predstavlja, da tako rečem, odvratnost kapitalistične degeneracije... Na cestah je veliko število, neizmerno število avtomobilov. Kakor veste, motorji izgoravajo bencin in je zato vse ozračje zastrupljeno. V tem oziru je New York strašno mesto.

Ljudje, ki tam živijo, so se podvrgli neki vrsti dosmrtnega suženjstva. Zaprli so se v kamnite žepce. Glavna stvar v New Yorku ni človek. Je dolar. Vsakdo misli samo na dolar — kako napraviti čim večji dobiček in imeti čim več dolarjev. Ne zanimajo se za ljudi, pač pa samo za kapital..."

Končal je svoj 'slavospev' New Yorku z besedami: "Srečen sem, da sem se vrnil v Moskvo".

Kakor znano, je Hruščev povsem drugače govoril, ko se je lansko leto vrnil v Moskvo s sestanka z Eisenhowerjem v Camp Davidu.

Castro ni odgovoril. Nasprotno je Havana izjavila, da Castro ne bo dovolil Medameriški organizaciji izvesti nobene preiskave na Kubi.

Poleg USA je tudi Gvatemala obvestila Medameriško organizacijo, da zahteva preiskavo kubanske obtožbe, da njeno ozemlje uporabljajo za priprave za napad na Kubo. Istočasno je zahtevala preiskavo kubanskega ozemlja, če Castro oborožuje svojo vojsko s komunističnim orožjem za invazijo Gvatemala.

OB SLOVENSKEM NARODNEM PRAZNIKU

Dne 29. oktobra se svobodni in demokratski Slovenci spominjajo slovenskega narodnega praznika 29. oktobra, t. j. tistega zgodovinskega dne, ko je pred 42 leti slovenski narod spregovoril svojo veliko besedo, z njo pretrgal vse zveze s tujerodnimi oblastniki, ki v tisočletni zgodovini niso samo zavirali njegove naravne rasti in razvoja, ampak mu stregli celo po življenju, ter prevzeli vodstvo svoje usode v lastne roke. Tako smo pred 42 leti Slovenci najprej dobili Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, živelih na področju bivše Avstro-Ogrske monarhije z lastnim suverenim slovenskim narodnim voditeljem dr. Antonom Korošcem na čelu, s 1. decembra leta 1918 pa skupno državo z združitvijo z dotedanjo Kraljevino Srbijo in črno goro Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Tedanji čas je bil brez dvoma junška doba slovenskega naroda, doba neustrašnih bojev, ki so jih bili Slovenci pod vodstvom svojih velikih mož, zlasti paronim voditeljem dr. Antonom Korošcem. Njegove besede, ki jih je po sv. pismu spregovoril ob slovensu od svojega najboljšega osebnega prijatelja in dolgoletnega sodelavca dr. Jan. Ev. Kreka "Dvignite glave, ker približuje se vaše odrešenje" so šle kot bojni klic po vseh slovenskih deželah ter je Slovence združil v nerazdružljivo silo, ki je začela podirati vse ovire, ki so bile na poti do slovenske svobode.

Tako je prišlo do 29. oktobra 1918. Slovenski narod si je tedaj svobodno izbral sam pot v bodočnost v bratskem sožitju s Hrvati in Srbi. Začel je živeti življenje v svobodi in demokraciji.

Ali je bila odločitev izpred 42 let politično pravilna in za slovenski narod koristna? Na to vprašanje nam da najpravi odgovor zgodovina, ki prej ali slej vsa zgodovinska dogajanja postavi na pravo mesto ter jih prikaže v vsej jasnosti ali so bila za narod koristna ali pa so mu bila v škodo in nesrečo.

In kaj nam pove zgodovina? V Avstriji in Madžarski — pa čeprav je bila na papirju še tako katoliška — smo bili Slovenci z ostalimi Slovani brezpravna raja. Niti najosnovnejših pravic, ki jih vsak narod za svoje življenje mora imeti, nam niso dali. Povsod so nas zatali, povsod zapostavljali. Nobenih narodnih učnih zavodov nam niso dajali. O slovenskih srednjih šolah ni bilo govora, na slovensko univerzo niti misliti ni bilo. Pač pa smo videli, kako je sredi slovenskih mest in trgov Gudmarka ustanavljala pomembne šole za slovenske otroke, kako so na slovenskem ozemlju nastavljali nemške profesorje in nemško uradništvo in kako so načrtno gradili "nemški most" čez slovensko ozemlje na Jadran. Prav nobenih izglede ni bilo, da bi se bilo to stanje kdaj v Avstriji spremenilo. Kaj še! Že tedaj, ko o Hitlerju še nihče nič ni vedel, so Nemci v Avstriji že imeli pripravljene načrte za uničenje slovenstva. Nobena dvoma ni, da bi bili ta načrt tudi izvedli, če bi bili v prvi svetovni vojni zmagali. Zato je jasno: Da je slovenski narod mogel zaživeti polno narodno življenje, je bilo treba razbiti Avstrijo, ker Nemci in Madžari slovenskim narodom niso hoteli priznati in dati nobenih pravic ter so jih nameravali zatirati še naprej.

In kako je bilo v novi državi, ki smo smo si jo sami izbrali za bodoči skupni dom s Hrvati in Srbi ter ostalimi južnoslovenskimi narodi? Ni bilo vse tako, kakor smo si predstavljali in želeli, toda, če hočemo biti objektivni in pravični, bomo priznali javno in odkrito, da smo Slovenci od poprejšnjih brezpravnih štajercov, Korošcev, Kranjcev, Primorcev in Goričanov ter Prekmurcev postali državni slovenski narod, ki si je zlasti pod vodstvom dr. Korošca — načrtno gradil vedno višjo narodno zgradbo ter jo natranje opremljal z vsem najlepšim, kar premore svobodni narod. Dobili smo vse vrste šol: od ljudskih, preko srednjih in strokovnih do polne univerze. Dobili najvišji znanstveni zavod: Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, dobili najrazličnejše še druge kulturne in gospodarske ustanove, dobili lastno uradništvo in slovenske knjižnice založbe so med narod poslale toliko leposlovnih in znanstvenih ter strokovnih knjig, da se je kulturna raven širokih ljudskih plasti dvignila na raven kulturno najvišje stojišč velikih narodov v svetu. Slovenski tisk v ničemur ni zaostajal za velikim tiskom v svetu, slovenska ljudska prosveta je pa celo prekašala najvišje kulturno stojišče narode v svetu. In vse to je bil prav zaprav šele začetek, kakor je dr. Korošec pribil ob 20 letnici obstoja Jugosla-

Študijski dan Slov. kat. akad. starešinstva

Kakor vsako leto, tako je tudi letos Slov. kat. akad. starešinstvo priredilo študijski dan, ki je bil posvečen mladinskemu vprašanju. Začel se je s sv. mašo, katero je daroval direktor A. Orehar ob navzočnosti članov Slov. kat. starešinstva in akademikov, ki so bili povabljeni kot gostje. V pridigi je direktor Orehar navezal nekaj lepih misli na pomen, ki ga imajo študijski dnevi.

Nato so se starešine in akademiki zbrali k zborovanju. Dr. Leopold Eiletz, predsednik SKAS, se je po pozdravnih besedah spomnil v lepih in toplih besedah v zadnjem letu umrlih članov Slov. kat. akad. starešinstva. V izseljenstvu sta umrla škof dr. Gregorij Rožman in univ. prof. dr. Ivan Ahčin, doma v Sloveniji pa gimn. ravnatelj in prof. dr. Karel Cepuder ter biv. mariborski župan dr. Alojzij Juvan. Za pokoj njihovih duš so vsi zmolili Očenaš.

O slovenski mladini v Argentini je nato predaval dr. Alojzij Starc. V uvodu je poudaril, da je nujno potrebno govoriti o slovenski mladini v Argentini posebno zato, ker od nje zavisi bodočnost naše izseljenske skupnosti in ker moremo samo s skupnimi močmi naši mladini posredovati tisto, kar od nas pričakujemo.

V prvem delu predavanja je orisal dejansko stanje slovenske mladine v Argentini. Ugotovil je, da v naši skupnosti živi približno 2000 mladine od 6. do 30. leta. So to sinovi in hčere slovenskih staršev, ki so prišli v Argentino po II. svetovni vojni. Pri natančnejši razdelitvi je od navedenih približno polovica otrok od 6. do 12. leta, ostala polovica, t. j. približno 1000, pa je fantov in deklet od 12. do 30. leta. Od tisoč ljudskošolskih otrok jih 700 obiskuje slovenske šolske tečaje. Vseh tečajev je 18 po raznih krajih Vel. Bs. Airesa in v Mendozii. V njih poučuje 30 vzgojiteljev in sicer duhovnikov-katehetov, učiteljev in učiteljic. Med ljudskošolsko mladino so precejšnje razlike. Veliko zavisi od kraja, kjer žive naši ljudje, veliko od možnosti in zlasti od prizadevanja staršev. Vendar lahko mirno rečemo, je ugotovil predavatelj, da se naši najmlajši precej dobro živijo v slovenski krog. Obstaja veliko upanje, da bo ta mladina, če bo po končani šoli vstopila v slovenske mladinske organizacije, zmožna nadaljevati naše poslanstvo.

Med fanti in dekleti, katerih je okrog 1000, imajo večino fantje. Na univerzah študira nad 50 akademikov in aka-

KOROŠKA

SLOVENŠČINA — URADNI JEZIK

Avstrijska vlada je predložila Združenim narodom južnotirolsko vprašanje v pretres. To vprašanje ravno te dni debatirajo v političnem odboru Glavne skupščine ZN. Da pa bi svoje zahteve glede južnih Tirolcev nekoliko podkrepila, je avstrijska vlada izdelala pred dobrim mesecem zakonski osnutek glede uradnega jezika na Koroškem. Predlog je izdelal poseben vladni odbor, ki mu je poverjen nalog za izvršitev člena 7 državne pogodbe. Da je v tej naglici za reševanje manjšinskega vprašanja v Avstriji precej preračunana namena, je razbrati že iz časopisnih vesti, ki so jih prinesli avstrijski nemški listi. Tako je celovška "Die Neue Zeit" kar napisala, da bo "zakon ob bližnji debati o južnotirolskem vprašanju pred ZN dokazal, kako je Avstrija pripravljena svojim lastnim manjšinam nuditi primerno avtonomijo".

Slovenski krogi na Koroškem so novice o zakonskem predlogu proglasili tudi slovenščine za uradni jezik sprejeli z veliko rezervno, posebno, ker smatrajo, da bi morala vlada upoštevati tudi mnenje in predloge prizadete manjšine. Tega pa vlada ni upoštevala niti prej niti ne sedaj.

vije, globoko prepričani, da ga nihče ne bo mogel dementirati, kajti osnove za nov razmah ustvarjalnega slovenstva so bile tako solidno postavljene.

29. oktober je praznik slovenske svobode. Danes je slovenski narod nima Namesto nje so mu komunisti vsilili svojo tiranijo. Hudo je to trpljenje, toda ne pozabimo tega: V zgodovini vsakega naroda je bilo tako in prav tako tudi v zgodovini Slovencev: Nad narod so prihajale hude nadloge in težave, pa so s časom prešle, narod pa je ostal. Tako bo tudi s komunistično tiranijo. Prej ali slej se je bo slovenski narod otresel in bo znova zaživel svobodno življenje. Tedaj bo pa zopet lahko praznoval največji svoj narodni praznik 29. oktober kot dan, ko so Slovenci začeli živeti svoje lastno svobodno življenje.

demičark, dekleta so v veliki manjšini. Srednje šole pa obiskuje okrog 60 dijakov in približno prav toliko število dijakinj.

Nato je predavatelj naštel vse organizacije, v katerih je mladina v članjena in navedel, da v teh organizacijah živi in bolj ali manj deluje okrog 370 fantov in deklet.

V drugem poglavju je dr. Starc razpravljal o tem kaj hočemo z našo mladino. Tu je poudaril, da je najvažnejša verskonravna vzgoja. Poleg vere in npravnosti pa hočemo mladini dati narodno zavednost, kar je v tujini izredne važnosti.

V tretjem poglavju je bil govor o potih do cilja. Tu je dr. Starc naglasil, da je v celotni naši skupnosti potreba poživiti skrb za mladino. K temu delu niso poklicani le ti in oni duhovniki, skupina učiteljev in učiteljic ter nekateri posamezniki, ampak vsi. Vsak po svojih močeh, zlasti pa slovenski izobraženec. Slovenskim šolskim tečajem je posvetiti vso pozornost. Pri tem igrajo pomembno vlogo prostori, njih oprema in učila. Tečaji pa morajo dobiti trdno oporo v družinah. Zato je pridobiti starše, da bodo radi puščali otroke na javne nastope naših prireditelj, ker se tako že zgodaj uvajajo v našo skupnost in bodo otroški spomini za njih odločilni v poznějšíh letih.

Predavatelj je nato razpravljal še o skrbi za mladino, ki obiskuje univerzitetne predavalnice ali si pa služi kruh v pisarnah in številnih tovarnah.

Zaključne misli pa so bile tele: Naravna pot za našo mladino je: Slovenska vzgoja v otroški dobi, nadaljevanje v slovenskih tečajih, potem pa prestop v naše mladinske organizacije in nazadnje ustanovitev nove slovenske družine, zato je potrebno čim več mladine zajeiti v naše mladinske organizacije.

Po predavanju dr. Starca se je razvila živahna debata, ki je izvenela v to, da potrebujemo osrednje vodstvo, ki bo sistematično organiziralo delo za mladino in delo mladine. Odbor Slovenske kat. akad. starešinstva so navzoči naprosili naj v najkrajšem času skliče anketo, na kateri naj se razpravlja o konkretnih predlogih o takem osrednjem vodstvu in njegovih nalogah.

Predsednik dr. Eiletz se je nato tako predavatelju, kakor navzočim starešinam in akademikom zahvalil za udeležbo in sodelovanje ter zaključil uspeši študijski dan.

ŠKOFU DR. ROŽMANU V ZAHVALO IN SPOMIN

Dne 16. nov. t. l. bo minilo leto dni, kar je udarila med nas žalostna novica, da je v Clevelandu umrl škof dr. Gregorij Rožman, da je tam prenehalo biti srce, ki je s tako veliko ljubeznijo gorelo za vse Slovence, razkropljene po svetu, da je zamrla njegova očetovsko skrbna nadpastirska beseda.

Silna je bila tedaj naša bolečina, kajti z vso bridkostjo izseljenstva smo občutili veličino njegove izgube. Ker pa je bil škofov poseg v vse odenke slovenskega izseljenskega življenja tako globok, je gotovo, da ga nikdar ne bomo pozabili, kajti živo se bomo spominjali njegovih nauk, ki nam jih je dajal ob obiskih, da bi vse svoje privatno in javno življenje urejali tako, da bi nas bila vesela Bog in domovina.

Temu velikemu in zaslužnemu slovenskemu možu je ZBORNİK-KOLE-DAR SVOBODNE SLOVENIJE za leto 1961 posvetil posebno poglavje. Začel se je z umetniško sliko Ivana Bukovca, ki prikazuje Kristusa kot Dobrega pastirja, zatem je celostanska slika škofa dr. Rožmana. Najlepša, kar jih poznamo, zatem pa sledi spominski članek "Dr. Rožman — slovenski vladika".

Ni to navaden spominski članek, kakar smo jih vajeni. Ne. Nekaj čisto novega je. Avtor ne podaja nič svojih misli o pok. škofu, ampak pusti o njem in njegovem vsestranskem delovanju med Slovenci, zlasti tistimi, ki žive v izseljenstvu, govoriti vodilnim slovenskim možem v zamejstvu. To obširno gradivo, objavljeno v najrazličnejših slovenskih izseljenskih listih in revijah, je z veliko pieteto do pok. škofa dr. Rožmana zbral Pavle Rant. Škof dr. Rožman, njegovo vsestransko delovanje za dušni in telesni blagor slovenskih ljudi, njegovo življenje, smrt in pogreb, je prikazan v naslednjih odstavkih: Veliki duhovnik, Dobri pastir, škof Katoliške akcije, Apostol mladine, Ljudski škof, škof in delavstvo, Misijonar, Za jasnost duhov, Vojni čas, življenjepis, Smrt, Pogreb in končno Cerkevno leto v škofovi besedi, t. j. seznam vseh škofovih člankov in razprav, ki jih je napisal v izseljenstvu.

Naslednji članek škofu posvečenega zaglavja v Zborniku je napisal dr. Celestin Jelenec pod naslovom "Kakor sem jaz videl škofa Rožmana". V njem dr. Jelenec opisuje svoja srečanja z njim med okupacijo in v Argentini leta 1949 v Mendozii, leta 1956 pa v Buenos Airesu.

Jelenčeve škofu Rožmanu v spomin napisane besede po svoji preprostosti in odkritosrčnosti spadajo gotovo med najlepše, kar je bilo napisano ali govorjeno v spomin pok. škofu.

Pa naj bo zadosti o tem. Samo to še povemo: Še nikjer doslej med Slovenci ni bilo o pok. škofu zbranega toliko zanimivega gradiva, kakor sedaj v Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1961. Zato bi bila res velika škoda, če si slovenski ljudje že v prednaročilu in predplačilu ne bi zagotovili te edinstvene knjige v slovenskem zamejstvu.

predlog o "ugotavljanju slovenske in hrvatske manjšine", kar bi se naj izvedlo ob priliki splošnega ljudskega štetja, ki bo v Avstriji prihodnje leto. Ta predlog so koroški Slovenci že pred časom odklonili kot nespremljivega za slovensko manjšino.

Miklova Zala v Mendozii

Slovenska skupnost v Mendozii priredila letošje že tretje leto mladinske dneve. Vsako leto se ti dnevi vrše pod posebnim geslom, ki naj pojasni program, ki si ga Slovenska deklška organizacija in Slovenska fantovska zveza v Mendozii zastavljata za tisto leto. Glavne prireditve na mladinskih dnevih naj v osredotočeni obliki posamejne glavne točke tega programa. Pri dosedanjih mladinskih dnevih je mendoška dramska družina uprizorila prvo leto "Divjega lovca", lani "Verigo" (obe deli F. S. Finžgarja), letos pa Miklovo Zalo.

V soboto 22. oktobra je tako prišla na oder Slovenskega doma v Mendozii uprizaritev Miklove Zale. Ravn. Marko Bajuk je v dramizaciji teksta Miklove Zale (igrali so jo potem desetletja po vseh slovenskih odrih) poudaril dve glavni misli: Vera v Boga in ljubezen do domovine sta ohranjali, reševali in vodili slovenski narod v vseh težavah in nesrečah. Kadar se je slovenski narod držal te poti, je varno brodil in končno zmagal.

Geslo letošnjega mladinskega dne pa je bilo: Domovina, vedno mislim nate in na neosvojene brate — misel, ki je tudi v Miklovi Zali temeljna in zmagujoča.

Izvedbo v Mendozii je kot režiser pripravil Rudi Hirschegger. Postavil je na oder skupino mladih igralcev in iz njih ustvaril uspešno in prepričljivo celoto. Med svojimi glavnimi igralci je ustvaril like, ki obetajo lepo bodočnost celi odrski družini. V izvedbo je vložil predvsem vidno skrb, da poda glavno misel v vsej preprostosti. V tej smeri je bila izvedena tudi inscenizacija, prav tako delo njegovih rok.

Glavne vloge so z ljubeznijo, močnim elanom in iskrenostjo podali P. Božnarjeva (Miklova Zala), nakazujoč vso milino in ljubezen, Trobčeva (Almira), močna in dramatičnih prijemih, P. Bajda (Mirko), izrazit v značaju in pri srčnosti, Grebene (Serajnik), poln v izklesanosti lika in Andrej Bajuk (Tresoglav), presenetljiv v pojmovanju polnosti vloge, izredno resničen v iznajdljivosti.

Izvedba je pokazala, da ima odrska družina v Mendozii mnogo sil, ter v svojem vodstvu vse možnosti za napredek in uspeh. Prav častno se more postaviti v zbor sil, ki v Mendozii tako lepo oblikujejo kulturno delavnost slovenske skupnosti.

Ponovitev bo v nedeljo dne 30. oktobra.

R. J.

ARGENTINA

Predsednik dr. Frondizi je za prve dni novembra napovedani obisk Boliviji odložil na poznejši čas.

V Buenos Aires je prispel novi ameriški veleposlanik Roy Richard Rubottom, ter je dr. Frondiziji že izročil poverilne listine predsednika Eisenhowerja.

Na povabilo državnega zbora za proslavljanje 150 letnice rojstva argentinske svobode bo 13. novembra prišlo na obisk v Argentino 39 guvernerjev držav Severne Amerike. Med svojim bivanjem v Argentini bodo imeli veliko priložnosti, da se bodo lahko na lastne oči seznanili s sodobnim gospodarskim, industrijskim ter finančnim položajem ter kulturno ustvarjalnostjo v Argentini, kajti zadržali se ne bodo samo v Buenos Airesu, ampak bodo obiskali tudi vsa važnejša gospodarska, industrijska ter kulturna središča v notranjosti republike.

V Argentini bodo v najkrajšem času začeli graditi po vseh provincah nove moderne avtomobilske ceste, ki bodo povezoval ne samo prestolnico republike s prestolnicami provinc, ampak tudi vsa važnejša središča med provincami. Za graditev teh cest, kakor tudi za zidanje stanovanjskih hiš po provincah, bodo dale Združene severoameriške države visoko dolgoročno posojilo z nizko obrestno mero. To je potrdil Vance Brand, predsednik ameriškega sklada za posojila in obnovu, ki se mudi v Argentini, ter je imel glede financiranja gradbenih del za nove ceste in stanovanjske hiše več razgovorov s člani argentinske vlade in gospodarstveniki. V Argentini je obiskal tudi vsa gospodarska in industrijska središča.

Argentinska vlada bo v bodoče še bolj pregajala komunistično razdiralno delavnost. V ta namen je ustanovila posebno komisijo v ministrstvu za narodno obrambo. Naloga te komisije je zasledovati ter preučevati vse stvari, ki so v zvezi s komunistično delavnostjo. Predsednik komisije je dr. podtajnik v min. za narodno obrambo, člani pa predstavniki državnih tajništva za vojsko, mornarico in letalstvo, notranjega ministrstva, tajništva za informacije ter šef zvezne policije.

Vlada je imela po zadnjih dogodkih, ki so imeli za posledico odstopitev prejšnjega drž. tajnika za vojsko generala Larherja in imenovanje generala Frago za njegovega naslednika, sejo, po kateri je bilo objavljeno uradno sporočilo, da ostane gospodarska politika vlade nespremenjena. Pa ne samo to: Vlada jo bo še z večjo odločnostjo izvajala ter tudi pospešeno, da bi čimprej dosegla zaželeni cilj: ozdravitev in ustalitev narodnega gospodarstva.

Cordoba je po številu prebivalstva drugo največje mesto v Argentini in ne več Rosario, kot je bilo doslej. Kajti po zadnjem ljudskem štetju ima Cordoba 587.537 prebivalcev, Rosario pa 584.311. Število prebivalstva v Cordobi je naraslo zlasti v zadnjih letih, ker so tam razširili obstoječe letalske tovarne ter je nastala tudi velika avtomobilska industrija "Kaiser Argentina".

O položaju na buenosaireski univerzi smo na tem mestu že poročali. Na njej se vedno bolj šopirijo komunisti in njihovi sopotniki. O razmerah na tej univerzi so listi pisali tudi v zvezi z zadnjimi zahtevami argentinske vojske o potrebi odločnejšega nastopanja proti komunizmu. Na nezdruve razmere na tem učnem zavodu pa še vedno opozarja tudi fakulteta za zobozdravstvo, kjer je dekan te fakultete dr. Ferre z nad 200 profesorji in njihovimi supletji dal ostavko kot protest proti sedanjim levičarsko usmerjenim vseučiliškim oblastem, katerim očitajo, da ne skrbijo za pravilno duhovno vzgojo mladine, ampak samo pripravljajo teren, na katerem naj bi se ustalila skupina, ki si prizadeva zrušiti in uničiti demokratsko obliko življenja.

Po zadnjem popisu prebivalstva v Argentini imajo mesta na področju Vel. Bs. Airesa 3.744.651 prebivalcev. Od zadnjega popisa leta 1947 je prebivalstvo tega mesta naraslo za 115%. Število prebivalcev v posameznih mestih je naslednje: Moron 342.546 (l. 1947 110.344), Lanus 376.583 (244.473), Merlo 90.393, (19.865), La Matanza 398.745 (98.471), San Isidro 195.903 (44.666), Quilmes 314.961 (123.132), Lomas de Zamora 279.888 (127.880), Gen. San Martin 267.335 (269.514). Leta 1947 je bilo v občino San Martin vključeno tudi mesto Tres de Febrero, ki ima sedaj 260.780 ljudi, San Fernando 84.765 (44.666) in Vicente Lopez 250.306 (149.938). V vseh teh mestih so tudi večje in manjše slovenske naselbine.

Novice iz Slovenije

Rodoljub Čolaković, podpredsednik zveznega izvršnega sveta je za 60 letnico življenja in 40 letnico dela v kom. partiji dobil od Tita odlikovanje, s katerim je postal "junak socialističnega dela".

Komunistični tisk v Sloveniji je nedavno pel slavo pesni dr. Antonu Kržičniku za njegovo 70 letnico ter poveljeval med drugim tudi njegovo krvniško delo kot predsednika znanega kočevskega procesa proti protikomunistom septembra 1943 leta v Kočevju.

Gorenjska turistična zveza namerava kot novo priložnost za tujce urediti v nekaj letih na prostoru 20.000 kv metrov pri Radovljici "Jugoslavijo v miniaturo". V merilu 1:25 si bo tujec lahko ogledel zgodovinske spomenike ter turistične in gospodarske objekte Jugoslavije. Sprehajalna steza bo dolga okoli 3 km.

V ljubljanski Operi so nedavno dajali Seviljskega brivca. Baritonsko vlogo brivca je pel znani italijanski baritonist Enzo Sordelli. Zanj je ljubljansko časopisje po predstavi zapisalo, "da je pevec z izrednim glasovnim materialom. Njegov glas je krepak, prodoren, močan in zveni kot bron". Poročilo zaključuje ugotovitev: "Prisostnost slovitega pevca na našem odru je močno razširila in spodbudila naše igralce. Pri tem ne mislimo na Korošca, ki je v tej vlogi naravnost nedosegljiv, pač pa je Lipušček zapel podoknico v prvem dejanju kakor treba; imeniten je bil tudi Kovač kot Don Bazilio. Dirigent Žebre je držal orkester v zmernih zvočnih mejah in dal predstavi oster, do skrajnosti privit tempo".

Republiški svet za zdravstvo LRS je pripravil zakonski osnutek o ustanovitvi višje zobozdrav. šole v Mariboru.

Proizvodnja sladkorja v Jugoslaviji je v letu 1959 znašala 247.200 ton nasproti 168.600 tonam v letu 1958. Računajo, da bo s to proizvodnjo krita potreba domače potrošnje, ki je n. pr. leta 1957 znašala okoli 13 kg sladkorja povprečno na osebo, v letu 1958 pa 13,75. Potrošnja sladkorja po posameznih republikah pa je še zelo različna. Največja je v Sloveniji in sicer povprečno 17 kg na osebo, za njo je Hrvaška, nato Srbija in na zadnjem mestu je Črna gora s približno 7,5 kg sladkorja na osebo.

Na občem zboru najstarejše slovenske založniške ustanove Slovenske Matice so počastili spomin treh zaslužnih odbornikov in sodelavcev Slovenske matice: dr. Izidorja Cankarja, Pavla Golje in dr. Lojza Kraigherja. Iz poročil odbornikov Slovenske matice je razvidno, da se ta slovenska založniška ustanova že sedaj pripravlja na proslavo 100 letnice svojega obstoja, ki bo v letu 1964. Za ta jubilej bo Slovenska matica izdala poseben zbornik ter bibliografijo vseh leposlovnih in znanstvenih del,

ki so izšla v njeni založbi od ustanovitve naprej. Za predsednika Slovenske matice je bil znova izvoljen dosedanj predsednik prof. Anton Melik, za tajnika pa prof. France Dobrovolje.

V Cerknem so imeli proslavo 10 letnice obstoja tamošnje elektro-gospodarske šole. Ta strokovni učni zavod je doslej imel 337 absolventov.

V Ljubljani je umrl publicist Fran Erjavec.

Umrli so. V Ljubljani: Ida Mazi, učiteljica v p., Valentin Kotar, trg. pomočnik, Neža Sporar, Marija Tošnjah-Čihak, ing. arh. Herman Hus, prof. na gradbeni srednji šoli, Branko Mršek, Franc Govše, trg. poslovodja, Kristina Arh, roj. Štrancar, Franc Polan, sodni uradnik, Ignac Nered, Marija Logar,

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Spominska proslava škofa dr. Rožmana Na spominsko proslavo za ljubljanskega škofa prevz. g. dr. Gregorija Rožmana v nedeljo 30. t. m. ob 17. uri v dvorani Yapeyu 132 v Buenos Aires, bo na sporedu: Recitacija, ki jo je po govorih in pismih pokojnega škofa sestavil č. g. Gregorij Mali.

Na proslavi bodo prvič izvajali oratorij "Irenej Friderik Baraga". Besedilo je sestavil g. dr. Tine Debeljak, uglasbil ga pa g. prof. Alojzij Geržinič. Pevske točke bo izvajal Slovenski pevski zbor Gallus pod vodstvom g. dr. Julija Savellija.

Slavnostni govor bo imel g. Miloš Stare. Govoril bo o temi "Dr. Rožman in njegova doba". V kasteljanski in na govoril g. Vital Ašič.

Pred proslavo bo v zavodski kapeli ob 16.15 uri maša zadušnica, ki jo bo za pokoj duše škofa dr. Rožmana opravil Anton Orhear.

Pripeljejo na spominsko proslavo, ki je v režiji g. Janeza Perhariča, tudi svoje znanje in prijateljstvo med argentinskimi domačini ter drugimi emigrantskimi narodnostmi, da bodo spoznali tudi oni osebnost in delo pok. škofa dr. Rožmana, zlasti njegov odločen nastop proti komunizmu, in videli, kako se ga spominjajo svobodni Slovenci v izseljenstvu. Vstopnine ni, hvaležno pa bodo sprejemali prostovoljne prispevke za kritje stroškov. Slov. dušno pastirstvo Društvo Slovencev

XII. kulturni večer SKA

V soboto 22. t. m. je bil pri Bullrichu XII. kulturni večer SKA, na katerem so člani in prijatelji SKA imeli med seboj predavatelja g. dr. Milana Pavlovčiča, ki je prišel k nam iz Clevelanda. Ljudi se je nabralo toliko kot v tej sezoni v tej dvorani še nikoli in to kljub zelo slabemu vremenu. Prišlo jih je precej čez sto in so morali pustiti vrata

gospodinja in Marija Kunc, roj. Oblak, gost. v Logatcu, Franc Sirk in Šmartnem, Stanko Solar uslužb. železarne na Jesenicah, Ivan Koenig na Jesenicah, Alojz Kovačič, telefonist na Črnučah, dr. Josip Zdolšek, odvetnik v Brežicah, Franc Zupančič v Logatcu, Katarina Fric, roj. Lukač v Zagorju, Stane Žurbi v Kamniku, Anton Matjaž, tajnik na pošti v Celju, Martin Drolc, strojni kovač in mlinar v Spitaliču, Vinko Kastelec v Škofljici, Marija Meden, upok. v Preserju, Franciška Pelicon v Mirnu, Jože Pucihar, kovaški mojster v Kočevju, Maks Vah, trg. nam. v p. v Celju, Anton Tanko, pos. v Goriči vasi pri Ribnici, Marija Giorgio na Jesenicah, Franc Klemenc, šolski upravitelj v Hrušici, Marija Ulaga, roj. Cerk v Preserju, Franci Toni, študent srednje ekonomske šole iz Rudnika, Franc Bogovič, upok. v Zadobrovi, Anton Marguč v Škofji Loki in Franc Škofca, upok. ključavničar v Celju.

zadaj ob strani odprta, da so lahko sledili vsaj stoji iz stranskih prostorov zanimivemu sporedu.

Večer je začel tajnik SKA g. M. Marolt, ki je prisrčno pozdravil ustvarjalnega člana dr. Pavlovčiča, nato pa je v kratkih besedah obrazložil etnografsko razdelitev slovenskih pokrajin, poudaril, da so zlasti dolensko, pa tudi deloma preleške svatbene pesmi obrednega značaja in so se poslušalci mogli takoj nato prepričati, da je v njih tudi dosti religiozne vsebine. Če je dolensko očetno prepevanje pretežno panonskega tipa in preleške gostivanje prehodnega panonsko-alpskega kova, so mogli poslušalci v izvečkih iz "Gorenjskega slavčeka" slišati še venček izrazito alpskih napevov poleg Foersterjevih arij in zborov, v katerih so mnogi srečali nekaj znanih pevcev iz ljubljanske Opere.

Po odmoru je g. dr. Pavlovčič predaval o slovenskem kulturnem življenju v Clevelandu, ki se v marsičem razlikuje od tukajšnjega. Svoje predavanje je ponazoril z raznimi posnetki na traktih, tako zlasti petje tamošnje Glasbene Matice, nazadnje pa je dal projicirati vrsto barvnih diapozitivov o letosnji razstavi Gorše - Volovšek in iz clevelandskega slovenskega gledališkega življenja. Dragega gosta so pozdravili prijateljske stike, številno občinstvo pa se mu je z dolgotrajnim aplavzom zahvalilo za njegove besede in predavanja, ko so po triurnem sporedu že novi, argentinski gostje želeli za svoj program zasesti prostore, sicer bi naši hoteli še in še kaj zvedeti o svojih bratih v Clevelandu.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V San Andresu je g. Jože Jurak krstil v soboto 22. oktobra Lucijo Smersu, hčerko Mihaela in Nataše Zajc. Botra sta bila Marko Martelanc in njegova žena ga. Vanda, roj. Majcen. Srečni družini naše čestitke.

KAJ SMO IN KAJ HOČEMO BITI?

Iz mlade rasti poganja naša skupnost v prihodnost, in ta bo taka, kakšno bo ustvarila mladina, ki dorašča. Stara resnica, ki pa se zdi, kakor da bi se obnavljala z vsakim rodom, ki stopa v samostojno, doraslo življenje.

Mladina pa postane to, kar dela. In kaj dela naša mladina? Vsak zase si izbira in utira pot, po kateri hoče nekaj napraviti iz sebe. Ima pa mladina tudi skupne napore in o teh zdaj nekaj besed.

Fantje in dekleta se zbiramo v svojih organizacijah, da bi skupaj laže dosegli cilje, za katere je živeti vredno. Drug ob drugem najdemo opore, mlajši stopajo v že uhojene stopinje starejših. Kaj hočemo? Postati nekoč zreli moške; postati izgražene žene, pripravljeni na naloge, ki nam jih bo življenje zastavilo. Zdravi, veseli, hočemo navdušeno živeti iz tiste vere, iz katere se je naš rod vedno hranil, da je kljub navalom turškega nekoč, zdaj pa novega barbarstva dvajsetega stoletja (pa naj je k nam prihajalo v rjavi uniformi ali pa z rdečo zastavo), da, kljub vsem sovražnikom, raste in si zgradi svojo lastno kulturo. Hočemo živeti, živeti kot je vredno besede, zdravi in krepki, pogumni vztrajni, za cilje, ki bodo vredni naših naporov. Da, hočemo naporov in žrtv. Kdor se boji naporov in žrtv, ni

SAN JUSTO

Proslava štiriletnice Našega doma

Neprestano deževje v prejšnjem tednu za nedeljo ni dajalo upanja na zboljšanje. Toda kljub temu so se sanhuški rojaki vneto pripravljali na proslavo štiriletnice obstoja svojega doma, v katerem je osredotočeno kulturno in družabno življenje Slovencev v tem kraju. Proslava je bila napovedana za nedeljo 23. t. m. s celodnevno prireditvijo.

Kljub slabemu vremenu se je začela ob napovedani uri ob lepi udeležbi rojakov-domačinov, nekaj Slovencev je pa bilo tudi iz bližnjih slovenskih naselij. Prireditelj je začel slovenski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom pevovodje Štefana Drenška ter je občuteno zapel pesmi "Mlado leto" in "Slovenska dežela" in žel polno priznanje.

V imenu odbora Našega doma je povzel besedo Srečko Belič. V lepih in zgoljenih besedah je prikazal prizadevanja Slovencev v San Justu, da so si prvi med novimi slovenskimi naseljenci v Argentini pred štirimi leti postavili lasten dom. Danes jih imamo že v Lanusu, San Martinu, Carapachayu in Mendozi, v kratkem ga bodo imeli tudi Slovinci v Ramos Mejiji, v Buenos Airesu bo pa stal osrednji slovenski dom.

Toplo se je zahvalil vsem tistim ki so dali zamisel za postavitev lastnega doma in pomagali do njene uresničitve. Vse žrtve so bogato poplačane. Dokaz za to so otroci, ki obiskujejo šolski te- (Nadaljevanje na 4. strani)

Vsak teden ena VASOVAVCI

Vida Jerajeva

Potrkali na okno nocoj so ji trije, prijazno govorili vso noč ji na srce.

Vso noč so govorili in trkali zoman" kako pa, da ji danes obraz je ves solzan?

Ko šel je mimo okna, zaukal je na glas, zaukal fantič pravi in šel k sosedi v vas.

mlad. Mi pa smo mladi in hočemo živeti.

In kos svojega življenja bi radi pokazali tudi vam vsem, staršem, znanem, prijateljem. Zato vas prav lepo povabimo na zdaj že osmi mladinski dan. Kaj nameravamo? Začeli bomo ob 10 uri s sveto mašo, potem pa bo zborovanje za fante in dekleta (VABIMO PRAV VSE!) z govorom g. Dr. Tineta Debeljaka o nas samih, o življenju, problemih in nalogah slovenske mladine v Argentini. Sledilo bo kosilo z "asadom". Za popoldanski del pa so pripravljene različne nastopi, telovadba, rastava ročnih del, vmes pa bogat srečolov (glavni dobitek RADIO COMBINADO). Za godbo, razne zabavne igre, lakoto in žejo bo seveda preskrbljeno (smemo tu poprositi za dobitek in prispevke v pecivu?)

Pa še to Vam moramo povedati: Tekma v odbojki med moštvom SFZ in River se zaradi slabega vremena doslej ni mogla odigrati. Bo pa sedaj na 8. mladinskem dnevu.

Tako torej. Veseli Vas bomo, če se bomo srečali na zeleni Pristavi, saj je prav tako od dela mladih kot od podpore in pobude starejših odvisen naš napredek, z jim pa napredk vse naše skupnosti

Slovenska fantovska zveza in Slovenska Dekliška organizacija

BLED

PRVI HLADILNIK S SLOVENSKIM IMENOM!

Sedaj v štirih velikostih, najmodernejših oblikah in opremi. V kvaliteti prekaša najboljšo, v cenah najcenejše.

Dvojna garancija za dobo 5 let! Oglej in nabavi si ga pri

Novak B

Cerrito 2245, Lomas del Mirador

Slovenke, Slovenci! V nedeljo 30. X., vsi na spominsko proslavo za škofa dr. Gregorija Rožmana v dvorani, ul. Yapeyú 132, Capital Federal. Ob. 16.15 v zavodski kapeli maša zadušnica, začetek spominske proslave ob 17. uri!

JANKO JAZBEC:

Spomini koroškega boreca

Važno se mi zdi, da navedem nekaj zelo značilnih komentarjev k tistim dogodkom. Dr. Vekoslav Kisovec, ki je bil z Dr. Bog. Vošnjakom na mirovni konferenci v Parizu (Svob. Slovenija št. 32. I. 1959) piše: "Višek naivnosti našega naroda pa je bila slepa vera v neko večno pravico... Razen junaškega podviga generala Maistra, ki nam je ohranil štajersko, je narod gledal več ali manj pasivno na dogajanje in se zadovoljil le s spomenicami... Če bi imeli vsaj eno oboroženo divizijo, kar tedaj ni bilo nemogoče... prav gotovo ne bi prišlo do sramotnega in žalostnega plebiscita na Koroškem, prav tako nam bi Londonski pakt ne odtrgal našega Primorja..." V istem Zborniku najdemo pomemben članek, ki ga je posvetil Jože Košiček koroškemu junaku nadpor. Malgaju. Košiček je očividno dober poznavalec tedajšnjih razmer, kajti njegovi argumenti povsod zadenejo v živo. Med drugim pravi: "Čakali smo, da nam odmerijo, kar nam gre, pozabili pa smo iti iskati, kar je bilo našega... veliko posameznikov, na

tudi cele edinice s svojimi oficirji so se ponudile Narodni vladi v Ljubljani v pomoč. Pa so jih ljubeznjivo odsovlili. Nepopravljiva napaka, ki smo jo Slovenci tiste dni storili, je bila v tem, da nismo slovenski stvari na Koroškem dali tistega poudarka, ki ga ob takih prilikah mora dati le urejena oborožena sila... Slovenija pa se je v tistih dneh spremenila v najbolj miroljubno deželo na svetu..." Tudi kap. Rigler poudarja v svojem članku: "prepričani smo, da bi se stvari na diplomatskem področju suvale čisto drugače in v našo korist, če bi bil naš nastop na bojnem polju odločnejši v prvi dobi..."

Iz navedenih citatov se da sklepati, da v Narodnem svetu, ki se je sestel v Ljubljani že avgusta meseca, kakor tudi pozneje pri skupnem N. V. v Zagrebu, ki je predstavljal suvereno oblast na jugoslovanskem ozemlju takrat še obstoječe monarhije, niso imeli pripravljenih vojaških načrtov za zavarovanje obmejnih področij nove države, ki je kot taka stopila v življenje in stvarno tudi obstajala do zedinjenja s kraljevino Srbijo in kraljevino Črnogoro. N. Višje v Zagrebu je bilo zelo številno in bi ne bilo težko odrediti posebnega odbora, ki bi se posvetil temu važnemu vprašanju, s pritegnitvijo narodno zavodnih častnikov. Kajti mejna vpraša-

nja na severu niso bila samo slovenska zadeva, marveč enako tudi srbo-hrvatska. Ob zlomu takoj bi bilo treba izdati povelje, da se nekaj mlajših letnikov zadrži pod orožjem, kakor so to storili Srbi iz kraljevine, ki so ustavili v Ljubljani iz ujetništva vračajoče se vojake. Takoj po zasedbi določenih ciljev, bi že mogli poslati del vojakov na dopust, kajti prvi vtis ob zasedbi bi bil najvažnejši. Skozi naše kraje se je pomikalo kar 7. bosarsko-hercegovinski in cela vrsta hrv. polkov, ki bi jih mogli porabiti za zasedbo in šele potem deloma demobilizirati.

Obstajala pa je še ena možnost, ki se ni izvršila. Na Češkem so n. pr. takoj sestavili celo vrsto sokolskih legij, ki so odšle na slovaško mejo in ostale tam, dokler jih ni zamenjalo redno vojaštvo. Dr. Pogačnik v Narodni vladi je bil predsednik Zveze Orlov, a Dr. Pestotnik v isti vladi vodilni član Sokolske zveze. S primernim apelom bi se gotovo javilo prav veliko število Sokolov in Orlov, ki bi pohiteli na naše meje.

Postal sem koroški prostovoljec

Ko sem se 18. nov. 1918 srečno povrnil s tirolske fronte, sem se najprej zatekel k bratu v Duplje pri Trzinu, da se odpočijem. V Trzinu sem zvedel, da se zbirajo prostovoljci za Koroško in da je že odšel en oddelek v Borovlje.

Dne 20. nov. 1918 sem se prijavil pri bivšem 17 pp. v Ljubljani, kamor sem bil pristojen. Imel sem namen, takoj

odpotovati v Istro, kjer sem pred vojno stalno prebival. K sreči sem naletel v mestu na prijatelja, ki je že pobegnil od doma. Povedal mi je, da so Lahi že zasedli vso Istro, ter da zapirajo uglednejše ljudi, ter jih pošiljajo v internacijo. Kot vodjo istrske sokolske župe so me imeli brez dvoma na listi. Ostal sem torej v Ljubljani in po kratkem premisleku sklenil, da se javim v prostovoljce za Koroško. Nikjer pa nisem opazil nabornega mesta v ta namen, a tudi sicer me nihče ni opozoril, da Proverjenstvo za narodno obrambo apelira na povratnike, naj začasno ostanejo v službi. Stopil sem torej v št. Peterško vojašnico, kjer je bila štabna pisarna, da se informiram glede pristopa v koroške prostovoljce. Službojoči narednik ni o tem nič vedel. Pač pa se je spomnil, da ima oditi skupina treh oseb v št. Jakob, da izvrši tam določeno nalogo. Opozoril me je, da utegnem dobiti pri pribočniku v sosednji sobi natančnejša pojasnila. Javil sem se torej pri pribočniku. Bil je nadpor. Vladimir Ribar, sin znanega tržaškega pol. pravaka. Ker sem ga poznal od poprej, odgovoril mi je negativno, češ, povelje se glasi, da potujejo samo tri osebe, ki so že določene. Tudi mi je povedal nalogo te male skupine, a ta je bila organizirati v št. Jakobu in na področju proti Beljaku vojaške oddelke, ki bodo varovali slovensko ozemlje v imenu Na-

rodne vlade. Pripomnil sem svoje pomisleke, češ, da bo za to nalogo nezadostno število treh oseb, kajti računati je treba na trd odpor Nemcev. Tedaj mi je Ribar pojasnil, da so tamošnji narodni krogi že obveščeni o prihodu te trojice in da je v Rožu veliko zanimanja med bivšimi vojniki za sodelovanje v narodno-obrambni službi. Oni bodo hitro razorožili nemške oddelke. Vprašal me je tudi, v kakšni stroki sem služil na fronti, in ko sem mu pojasnil, da v računsko-administrativni, se je zamislil in rekel: "Kot bodoči poveljnik tamošnje vojne posadke potuje nadpor. P-tz, a dodeljena sta mu en štabni nar. za tehnično, in en administrativni nar. za računsko službo. Mislim, da bi za to mesto vi bolje odgovarjali. Poiščite narednika L. v vojašnici in ga skušajte pregovoriti, da vam prepusti to mesto." Poslovil sem se ter poiskal dotičnega narednika. Ko sem ga našel, sem mu predlagal, da prepusti določeno nalogo meni. Poudaril sem, da bo itak kmalu prišel na vrsto, ker Koroška bo še trd oreh za nas. Ker se je obnavljal, sem segel v žep, ter potegnil iz njega nekaj stotakov frontnih prihrankov, rekoč: "Vzemi, povesli se med svojimi doma, saj se ne boš dolgo. Imam sestro v Žihopolju in želim priti čim prej k njej". To je zaleglo, mož je stisnil stotake v žep in šel z menoj do pribočnika, da spremeni ime v povelju.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

SLOVENCI PO SVETU

AVSTRALIJA

Slovenici v Melbourne so še vedno pod vtisom lepih slavnosti, ki so jih imeli 4. septembra. Ta dan je bila blagoslovitev in otvoritev Slovenskega doma. Slavnosti so se začele ob štirih popoldne. Po angleški in slovenski narodni himni je bila deklamacija za to slavnost napisane pesmi, nakar je Marijan Oppelt v imenu odbora za nakup doma izročil ključ od Slovenskega doma predsedniku Slovenskega kluba Vinku Molanu. Ta je imel na vse bodril govor, ob zaključku je pa odklenil vrata na domu ter povabil zbrane rojake na vstop. V notranjosti doma je bil nato izbran program, nakar je p. Bazilij blagoslovil vse prostore.

V domu je bila ta dan tudi razstava slovenskih narodnih predmetov, nato pa prijetna družabna prireditev.

SAN JUSTO

(Nadaljevanje s 3. strani)

čaj ter se v njem uče pravilne slovenščine, slovenske pesmi, igre, zgodovino ter seznanjajo s slovenskimi običaji in navadami, dalje mladina, ki se v domu pripravlja na trdote vsakdanjega življenja, športniki, ki se tu vadijo ter sloves slovenskega imena širijo tudi v srečanjih z domačini in rojaki, ki se v domu zbirajo ob raznih prireditvah.

Končno je omenjal potrebo po razširitvi prostorov za kar bo treba novih žrtev. Ni pa nobenega dvoma, da jih slovenskih ljudje v tem kraju ne bi do prinesli, saj bodo to žrtve za ohranitev slovenskega mladine ter za še večji razmah kulturno-prosvetnega, športnega ter družabnega življenja Slovencev v San Justu in okolici.

Izvajanja Srečka Beliča so zbrani rojaki sprejeli z odobravanjem ter s tem potrdili, da jim je pri sreču slovenska stvar v San Justu. Za Beličem je govoril kulturni referent Našega doma Ivan Oven. Poudarjal je potrebo tudi po kulturnem delu v domu, za kar je zopet potrebna dvorana, ki jo bo treba čimprej postaviti. Za Ivanom Ovnom je pa

povzel besedo predsednik Društva Slovencev prof. Lojze Horvat. V imenu DS je Našemu domu k štiriletnici obstoja čestital ter v imenu članstva DS želel polno uspehov v bodočnosti.

Dopoldanski spored je zaključil pevski zbor s pesmima "Glejte že sonce zahaja" in "Oj hišica očetova", nakar so bili vsi gostje na skupnem kosilu.

Popoldanska prireditev se je začela ob štirih, čeprav je tudi takrat še nagajal dež. Ves spored so izvajali otroci iz šolskega tečaja. Kar lepo jih je bilo gledati, še lepše poslušati njihovo urobrano petje. Pod vodstvom svoje učiteljice gdč. Angelce Klanščekove je najprej mladinski pevski zbor zapel pesmi "Dom slovenski" in "Oj zato je v Sloveniji lepo". Za lepo odpeti pesmi so zbrani rojaki mlade pevce nagradili z navdušenim odobravanjem. Drugo točko so imele deklice, ki so nastopile s prostimi vajami. Njihov nastop je pokazal, da so se za prireditev temeljito pripravile. Zatem so pa pred rojaki izvajali pevski spored otroci. Zapeli so naslednje pesmi: "Kdo te ptiček mali", "Navzgor se širi rožmarin", "Na Gorenjskem je fletno", "Na planinah lušno biti", "Sijaj, sijaj sonce", "Marko skače", "Jager gre na jago" in "Moj očka ima konjiča dva".

Petje otrok je vsem zelo ugajalo. To je pričalo tudi dolgotrajno ploskanje vseh rojakov, ki so se sami lahko prepričali, kako lepih pesmi se otroci uče v šolskem tečaju.

V naslednji točki so nastopili fantiči in deklice šolskega tečaja z igrice "Zeleni Jurij" s spremljavo petja in harmonike, nato je pa sledila pogostitev vseh otrok šolskega tečaja v San Justu, ki ga obiskujejo 104 slovenski otroci ter je to najštevilnejši slovenski šolski tečaj na področju Vel. Buenos Airesa.

Med tem se je vreme malo popravilo in vedno več ljudi je prihajalo v Naš dom. Tedaj je pa tudi zaigral orkester Moulin Rouge in začela se je družabna prireditev, ki je v veselem in prijetnem domačem razpoloženju trajala vse v večerne ure.

PO ŠPORTNEM SVETU

LAHKOATLETSKO TEKMOVANJE

Sporočamo, da bo lahkoatletsko tekmovanje v nedeljo 13. novembra s pričetkom ob pol desetih popoldne na za ta namen pripravljenem igrišču v Mladinskem domu v Don Bosco. Kot je bilo že omenjeno pridejo v poštev naslednje discipline: Teki na 100, 400, 800, 1500 m in 3000 čez drn in strn. Meti krogla, diska in kopja ter skoki v višino in daljavo. Zaključeno bo tekmovanje z balkansko štafeto (800 x 400 x 200 x 100). Na tekmovanje so vabljeni vsi veterani in začetniki. Vodstvo tekmovanja prosi vse slovenske mladinske organizacije, da pošljejo ali pa vsaj priporočijo svojim članom, da se tega tekmovanja udeležijo, da s tem vzbudijo pri mladini zanimanje za ta tako plemenito vrsto športa. Tekmovanje je mišljeno kot tekmovanje posameznikov in bo v ta namen, dobil vsak zmagovalec spominsko gravirano plaketo. Kdor koli želi do tekmovanja vežbati so mu v sobotah popoldne in nedeljah na razpolago prostori in orodje v Mladinskem domu v Don Bosco.

Prireditelja: Mladinski Dom — Naš Dom.

V Novem Sadu je jugoslovanska reprezentanca premagala Francijo v odbojki s 3:0. Francosko moštvo je takoj po tekmi odpotovalo v Rio de Janeiro na svetovno prvenstvo v odbojki, dočim so Jugoslavi ostali doma zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Šahovski turnir v Leipzigu: Kvalifikacijske tekme se bližajo koncu. Verjetni finalisti med 40 državami, ki tekmujejo v 4 skupinah, so naslednji: Jugoslavija, Vzh. Nemčija, Bolgarija; ZSSR, Argentina, Poljska; Madžarska, Češko-Slovaška, Anglija; Zahodna Nemčija, ZDA in Španija. Edino v zadnji skupini ni večje razlike med tretjeplasirano Španijo z 19 točkami in med čilom in Romunijo, ki imata po 17½.

Jugoslavijo, ki je veljala od vsega začetka za favorita v svoji skupini in je to tudi potrdila z dosedanjimi uspehi, zastopajo Gligorič, Matanović, Ivkov, Berto, Damjanović in Vukčević. Argentino zastopajo preiskušena Najdorf in Eliskases ter Wexler, Bazan, Schweber in Fogelman. Ker niso bili imenovani v reprezentanco igralci kot Panno, Bolbočan in Bielički niso smatrali Argentine kot rasnega kandidata za finala. Toda argentinsko moštvo je dokazalo ravno nasprotno in bo kljub porazu z ZSSR skoraj gotovo zasedlo drugo mesto v drugi skupini.

Edina ženska, ki igra na tem turnirju je ga. Renoy-Chevrier (Monaco).

Simon Rajer

uradni prevajalec

uradni prevajalec

Argentinsko državljanstvo brez rojstnega lista.

Alsina 1413 6-piso, of. 3 - tel. 38-5860

Vsak dan (razen ob sobotah) od 9h do 12h

Pakete za Evropo

NAJBOLJE IN NAJCENEJE pošilja

JADRAN PAK

Bs. Aires, Charcas 773, na dvorišču.

Dnevno od 15. — 19. ure,

ob sobotah od 11. — 13. ure.

V domovino pošiljam tudi denar.

Olimpijski prvak in svetovni rekorder v desetorboju Rafer Johnson (ZDA) je izjavil, da dokončno zapuša atletsko stezo, vendar bo še nadalje posvečal dnevno kako uro športu, ne bo pa več intenzivno treniral po tri ure na dan. Medtem pa je že podpisal pogodbo s filmskim podjetjem 20th Century Box. Trenutno nastopa v nekem filmu, kjer igra britanskega vojaka. Tudi je izjavil, da je vedno želel biti igralec, pa ni imel časa.

OBVESTILA

Koncert Finkovih bo v petek, 4. novembra ob 19. uri v dvorani Biraben, Av. Roque Saenz Peña (Diagonal Norte) 740. Na sporedu so Petelin - Gallus, Palestrina, Durante, Mozart, Beethoven, Wolf, Balakirev, Gerbič, Procházka, Lajovic, Skerjanc, Tomc, Eisenstein, Gerzinič. — Vstopina 30 pesov.

III. gospodarsko-prosvetni večer bo priredila Slovenska hranilnica z. z. o. z. v soboto, 29. oktobra t. l. ob pol osmih zvečer v Gallusovi sobi, Castelli 371 (Sanatorij), Ramos Mejia. Predaval bo č. g. Ladislav Lenček C. M. o vtisih s potovanja po Evropi. Vstop prost. Vsi rojaki vljudo vabljeni!

XIII. kulturni večer bo v petek 4. novembra t. l. od 7. uri v dvorani Biraben, Avda R. Saenz Peña 740 (Diagonal Norte). Na sporedu je koncert kvarteta Finkovih.

V nedeljo, dne 30. oktobra 1960. bo ob pol deseti uri v Našem domu v San Justu zelo zanimivo predavanje g. dr. Milana Pavloviča o "Življenju Slovencev v USA" in predvajanje slovenskih običajev z magnetofona. Pripeljte s seboj mladino.

Razstava ročnega dela. Kot je bilo že objavljeno je na programu razstava deliških ročnih del. Vse lepo vabljene k sodelovanju. Dela morete dostaviti na dan prireditve dopoldne ali pa izročite kateri izmed odbornic SDO.

Vsakoletni izlet članic SDO in članov SFZ bo v nedeljo po mladinski prireditvi. Odborniki(ce) obeh organizacij bodo sprejemali prijave že na spomenski proslavi za škofa dr. Rožmana, nato pa tudi na mladinskem dnevu.

Odbora SFZ in SDO

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

Krščansko-demokratski poslanci v Italiji so v parlamentu predložili v zakonitev zakonski osnutek, ki povsem izenačuje ženo s pravicami in dolžnostmi moških. Tako bodo žene v Italiji lahko v bodoče dosegale vse položaje, kakor moški. Glede njihovega sodelovanja v vojski in drugih posebnih ustanovah bodo pa uredili s posebnimi zakoni.

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejia

T. E.: 658 - 7083

Vam nudi vse to najboljše kakovosti in najboljših znamk na dolgoročno odplačevanje brez jamstva drugih oseb.

Kličite po telefonu in se boste prepričali. Pridem tudi na dom. In ne pozabite: Nudimo samo prvovrstno blago.

Zadnji trenutek:

SFZ - RIVER PLATE

na

8. MLADINSKI PRIREDITVI

V NEDELJO 6. NOVOEMBRA

S
F
Z
•
S
D
O

SPORED:

- Ob 10. uri: SV. MAŠA
- MLADINSKO ZBOROVANJE
- KOSILO
- RAZSTAVA ROČNIH DEL
- ZABAVNE IGRE

- Ob 15.30: Teško pričakovana tekma:

SFZ : RIVER PLATE
NASTOPI SLOVENSKE MLADINE
TELOVADBA
SRČKI
PROSTA ZABA

VELIK SREČOLOV:
RADIO COMBINADO

Hvaležni Vam bomo za dobitke in pecivo

V slučaju slabega vremena bo prireditev preložena na nedeljo 13. novembra.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Krosselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 5824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 650854

Naročnina Svobodne Slovenije za leto
1960 za Argentino \$ 340.—.

CERKVENI OGLASNIK

Na praznik Vseh Svetnikov 1. novembra bodo v Bs. Airesu ob 4. uri pop. molitve za rajne pred Jugoslovansko grobnico na Čakariti. Istega dne ob 18.30 uri bo v Slovenski kapeli na R. Falconu rožni venec, nato pa maša in molitve Reši me za slovenske žrtve.

DRUŠTVENI OGLASNIK:

Ker so v zadnjem letu silno poskočile cene pogrebom, so člani Društva Slovencev na zadnjem občnem zboru 16. t. m. sklenili, da društvo svojim članom zviša posmrtnino od sedanjih \$ 3.700.— na 7.500.—. V zvezi s tem povišanjem so sklenili tudi povišek posmrtninskega prispevka od \$ 5.— na \$ 10.— za vsak smrtni primer. Ta sklep ima takojšnjo veljavnost. Zato bodo vsi člani pri prihodnjem plačilu morali plačati že \$ 10.— posmrtninskega prispevka. Tisti pa, ki so že plačali prispevek za 68. in 69. smrtni primer, so pa vljudo naprošeni, da ob prvem plačilu doplačajo še razliko \$ 5.—.

Občni zbor je prav tako sklenil, da bo DS poskrbelo za pogreb tistih rojakov, ki žive ob pomoči dobrih ljudi in ustanov. Odboru je pripuščeno, da najde kritje za ta izdatek.

Prav tako je bil na istem občnem zboru dobrodelni prispevek povišan za \$ 1. Tako bodo odslej člani plačevali mesečno po \$ 11.—.

Lepo prosimo vse člane in članice, da dobrohotno vzamejo te sklepe na znanje in plačujejo svoje prispevke društvu po sklepih letošnjega občnega zbora.

Društvo Slovencev

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Camgallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

SLOVENSKA
BESEDA

ima svoje

MARTINOVANJE

v soboto 19. NOVOEMBRA t. l.

v običajnih prostorih

kluba Excelsior

ul. Patricios 457, Santos Lugares

IGRA MOULIN ROUGE

Čisti dobiček je namenjen Slo-

venskemu domu v San Martinu.

DARILNE PAKETE
"CITRUS"

in

DENAR IZ TRSTA
najhitreje pošilja

Oton Fresl

Maipú 735/L.

T. E. 31-5142

Capital

Sociedad Anónima

en la Capital Federal

NECESITA

Empleado(a) c/práctica

Portero

Obreros(as)

•

Ofertas a este Diario.

ZA SV. TRI KRALJE

X. JUBILEJNA MISIJONSKA VELETOMBOLA

8. I. 1960.

V POMOČ VSEM SLOVENSKIM MISIJONARJEM!

\$ 50.000.—

V DVEH GLAVNIH DOBITKIH, KATERE SAMI LAHKO IZBERETE:

Prvi dobiček:

motorno kolo
oprema za jedilnico
klavir
televizijski aparat
električni hladilnik
vožnja v Evropo in nazaj

Drugi dobiček:

pralni stroj
radio combinado
moško ali žensko kolo
šivalni stroj
plinski štedilnik
pisalni stroj

Pri izbirah glavnih dobitkov sodelujete lahko vsi in sicer do 15. XII. 1960. Izrazite svoje želje na posebnih letakih, kateri Vam bodo te dni prišli v roke. Tekma za določitev glavnih dobitkov bo torej zelo zanimiva. Izide bomo sproti objavljali. Prihodnjič še več zanimivosti!

SLOMSKOVA TOMBOLA

27. novembra 1960.

Lepi dobitki — Do danes že nad 20 tombol v vrednosti nad 50.000 pesov.

Glavni dobiček: TELEVIZIJSKI APARAT.

Čisti dobiček za gradnjo naših prostorov v Ramos Mejia.

Darujte po svojih močeh za naš dom, za tombolo. — Kupujte tablice!

O'TVORITEV

NA NOVO UREJENEM VRTU "ILIRIJE"

Zaradi slabega vremena prestavljena na soboto 29. oktobra
začetek ob 19. Orkester LOS PRINCIPES

Alvarado 350

Ramos Mejia